

Samling af Afgørelser

Sag C-221/11

**Leyla Ecem Demirkan
mod
Forbundsrepublikken Tyskland**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Oberverwaltungsgericht Berlin-Brandenburg)

»Associeringsaftalen EØF-Tyrkiet — tillægsprotokollen — artikel 41, stk. 1 — »standstill«-klausulen — visumpligt ved indrejse til en medlemsstats område — fri udveksling af tjenesteydelser — en tyrkisk statsborgers ret til at indrejse i en medlemsstat med henblik på at besøge slægtninge og potentielt oppebære tjenesteydelser«

Sammendrag – Domstolens dom (Store Afdeling) af 24. september 2013

1. *Fri bevægelighed for personer — fri udveksling af tjenesteydelser — rækkevidde — passiv udveksling af tjenesteydelser — omfattet*

(Art. 56 TEUF)

2. *Internationale aftaler — associeringsaftalen EØF-Tyrkiet — fri bevægelighed for personer — etableringsfrihed — standstill-klausulen i tillægsprotokollens artikel 41, stk. 1 — direkte virkning*

(Tillægsprotokollen til associeringsaftalen EØF-Tyrkiet, art. 41, stk. 1)

3. *Internationale aftaler — associeringsaftalen EØF-Tyrkiet — fri bevægelighed for personer — etableringsfrihed — fri udveksling af tjenesteydelser — standstill-klausulen i tillægsprotokollens artikel 41, stk. 1 — rækkevidde — ret til at indrejse i en medlemsstat med henblik på at modtage tjenesteydelser dér (passiv udveksling af tjenesteydelser) — ikke omfattet*

(Tillægsprotokollen til associeringsaftalen EØF-Tyrkiet, art. 41, stk. 1)

1. Retten til fri udveksling af tjenesteydelser, som ved artikel 56 TEUF tillægges statsborgerne i medlemsstaterne og således EU-borgerne, omfatter således den passive frie udveksling af tjenesteydelser, dvs. at modtagere af tjenesteydelser frit kan rejse ind i en anden medlemsstat for dér at oppebære en tjenesteydelse uden at blive hindret af restriktioner. Turister, kurrejsende og personer på studie- eller forretningsrejse må således anses for modtagere af tjenesteydelser.

(jf. præmis 35 og 36)

2. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 38 og 40)

3. Begrebet »fri udveksling af tjenesteydelser« i artikel 41, stk. 1, i tillægsprotokollen, undertegnet den 23. november 1970 i Bruxelles og indgået, godkendt og bekræftet på Fællesskabets vegne ved Rådets forordning nr. 2760/72, skal fortolkes således, at det ikke omfatter friheden for tyrkiske statsborgere, som modtagere af tjenesteydelser, til at rejse ind i en medlemsstat for dér at oppebære en tjenesteydelse.

I denne forbindelse er der forskelle imellem associeringsaftalen og tillægsprotokollen på den ene side og traktaten på den anden side, bl.a. på grund af sammenhængen mellem den frie udveksling af tjenesteydelser og den frie bevægelighed for personer i EU. Særligt er formålet med tillægsprotokollens artikel 41, stk. 1, og den sammenhæng, hvori denne bestemmelse indgår, grundlæggende forskellig fra formålet med artikel 56 TEUF og den sammenhæng, hvori denne bestemmelse indgår, bl.a. for så vidt angår disse bestemmelsers anvendelse på modtagere af tjenesteydelser.

For det første har associeringsaftalen EØF-Tyrkiet udelukkende et økonomisk formål og tilsigter grundlæggende at bidrage til Tyrkiets økonomiske udvikling. Udviklingen af økonomiske friheder for at muliggøre generel fri bevægelighed for personer svarende til den, der ifølge artikel 21 TEUF gælder for unionsborgere, er derimod ikke formålet med associeringsaftalen. Et generelt princip om fri bevægelighed for personer mellem Tyrkiet og EU er derfor hverken fastsat i denne aftale, i tillægsprotokollen eller i associeringsrådets afgørelse nr. 1/80 af 19. september 1980 om udvikling af associeringen, som kun vedrører den frie bevægelighed for arbejdstagere. Associeringsaftalen garanterer desuden kun indrømmelsen af visse rettigheder på en enkelt værtsmedlemsstats område. Uanset om det er i forhold til etableringsfriheden eller den frie udveksling af tjenesteydelser, er det følgelig kun i forbindelse med udøvelsen af en erhvervsaktivitet, at »standstill«-klausulen kan vedrøre betingelserne for tyrkiske statsborgeres indrejse og ophold på medlemsstaternes område.

For det andet skaber en »standstill«-klausul som den, der er fastsat i tillægsprotokollens artikel 41, stk. 1, ikke i sig selv rettigheder. Der er således tale om en bestemmelse, som forbyder indførelse af nye restriktive foranstaltninger i forhold til en fastsat dato.

(jf. præmis 49, 50, 53, 55, 58 og 62 samt domskonkl.)